



**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Katowicach**

Katowice, dnia 16 lutego 2011 r.

**Zarząd
Jastrzębskiej Spółki Węglowej SA
w Jastrzębiu Zdroju**

LKA-4101-24-04/2010/P/10/135

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach przeprowadziła w Jastrzębskiej Spółce Węglowej S.A.² kontrolę w zakresie tworzenia i gospodarowania w latach 2000-2010 środkami funduszy przeznaczonych na likwidację kopalń i zakładów górniczych Spółki.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli, podpisanym w dniu 21 grudnia 2010 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Zarządowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działania Spółki w zakresie gromadzenia i wydatkowania środków przeznaczonych na przyszłą likwidację zakładów górniczych, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości. Negatywnie ocenia natomiast sposób naliczania przez Spółkę odpisów na fundusz likwidacji zakładów górniczych.

Powyższą ocenę uzasadniają następujące oceny cząstkowe i ustalenia kontroli:

1. Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działania JSW SA oraz KWK Budryk SA³, w zakresie naliczania odpisów na fundusz likwidacji kopalń⁴, dla każdej z kopalń oddzielnie, zgodnie z art. 17 ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o dostosowaniu górnictwa

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

² Zwanej dalej „Spółką” lub „JSW S.A.”

³ Z dniem 4 stycznia 2008 r. KWK Budryk SA weszła w skład JSW SA.

⁴ Zwany dalej „FLK”

węgla kamiennego do funkcjonowania w warunkach gospodarki rynkowej oraz szczególnych uprawnieniach i zadaniach gmin górniczych⁵.

KWK „Budryk” SA, która do momentu włączenia do JSW SA działała samodzielnie, przekazywała kwoty wynikające z naliczonych odpisów na FLK na wyodrębniony rachunek bankowy, co spełniało wymagania art. 17 ust 2 uodgwk oraz § 3 rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 15 października 1999 r. w sprawie szczegółowych zasad tworzenia i funkcjonowania funduszu kopalń, ustalania wysokości odpisów i terminów przekazywania środków na ten fundusz oraz ich wykorzystania⁶, natomiast JSW SA, do 2004 r. nie posiadała wydzielonego rachunku bankowego przeznaczonego do gromadzenia środków tego funduszu. JSW SA kwoty wynikające z odpisów na FLK za lata 2000-2002 w łącznej wysokości 15.458.374,55 zł, przelała na rachunek funduszu likwidacji zakładu górniczego⁷ dopiero 30 stycznia 2004 r. wraz ze środkami wynikającymi z odpisu na FLZG za 2003 r. Rachunek na potrzeby FLZG Spółka utworzyła realizując dyspozycje zawarte w obowiązującym od 1 stycznia 2002 r. art. 26 c ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. Prawo geologiczne i górnicze⁸. Opóźnienia w przekazaniu środków wynikających z odpisów na FLK, Zarząd Spółki uzasadniał jej trudną sytuacją ekonomiczną w latach 2000-2002 r., a w szczególności wysokością strat notowanych w tamtych latach oraz realną groźbą utraty płynności finansowej. Sytuację tą potwierdzają sprawozdania finansowe Spółki z tego okresu.

Krytycznie należy ocenić jednak fakt, że dla obsługi środków FLZG gromadzonych na likwidację kilku zakładów górniczych Spółka utworzyła jeden rachunek bankowy. W ocenie NIK, istniejące przepisy prawa nie pozwalają na stosowanie tego typu rozwiązania, gdyż fundusz o którym mowa w art. 26 c Pgg tworzony być powinien przez przedsiębiorcę górniczego dla konkretnego zakładu górniczego. Wskazuje na to zarówno treść ust. 1 ww. przepisu⁹, jak i ust. 4, 5, 6 i 8, których pełna realizacja możliwa jest jedynie przy przyjęciu założenia, że przedsiębiorca tworzy fundusz likwidacji dla każdego z posiadanych zakładów górniczych odrębnie. W świetle powyższych regulacji, nie można zgodzić się z argumentami zaprezentowanymi przez Zarząd Spółki

⁵ Dz. U. 162, poz. 1112 ze zm., zwanej dalej „uodgwk”

⁶ Dz. U. Nr 90, poz. 1010, zwane dalej „rozp. MG z 1999 r.”

⁷ Zwany dalej „FLZG”

⁸ Dz.U. z 2005 r., Nr 228, poz. 1947 ze zm., zwanej dalej „Pgg”

⁹ Obowiązek tworzenia funduszu uzależniony jest od uzyskania koncesji na działalność o której mowa w art. 15 ust. 1 pkt 2 i 3, a ta przyznawana jest na prowadzenie działalności konkretnego zakładu górniczego, a nie działalność górniczą przedsiębiorcy.

w dodatkowych wyjaśnieniach¹⁰, że dla zapewnienia prawidłowego funkcjonowania funduszy, wystarczającym rozwiązaniem jest otwarcie przez przedsiębiorcę jednego rachunku dla wszystkich zakładów górniczych.

2. Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie sposób naliczania w latach 2003-2010 przez JSW SA i KWK „Budryk” SA odpisów na fundusze likwidacji zakładu górniczego. Ustalono bowiem, że obydwie spółki wartość odpisu na FLZG obliczały biorąc za podstawę wartość amortyzacji środków trwałych, które znajdowały się na stanie kopalni, a nie zakładów górniczych. W ocenie NIK, było to działanie niezgodne z art. 26 c ust. 2 pkt 1 Pgg, który stanowi, że podstawą odpisu na FLZG jest amortyzacja środków trwałych zakładu górniczego, a art. 6 pkt 7 Pgg jednoznacznie określa, że zakładem górniczym jest wyodrębniony technicznie i organizacyjnie zespół środków służących bezpośrednio do wydobywania kopaliny ze złoża, w tym wyrobiska górnicze, obiekty budowlane oraz technologicznie związane z nimi obiekty i urządzenia przeróbcze. Stosowany sposób naliczania odpisu na FLZG, uzasadniany był przez Zarząd JSW SA i ówczesnego Głównego Księgowego KWK „Budryk” SA brakiem odrębnej ewidencji środków trwałych zakładów górniczych, co wynikało z niejednoznaczności przepisów oraz otwartego charakteru definicji zakładu górniczego zawartej w Pgg. Wskazywano również, że po zaprzestaniu wydobywania węgla, na przedsiębiorcy spoczywa obowiązek likwidacji całej kopalni, a nie tylko zakładu górniczego.

Najwyższa Izba Kontroli nie podziela tej argumentacji. Stwierdzić bowiem należy, że w przypadku braku ewidencji środków trwałych zakładów górniczych przedsiębiorca górniczy ma obowiązek ją stworzyć w ten sposób, że kierując się treścią art. 6 ust. 7 Pgg powinien określić, które środki trwałe znajdujące się w ewidencji kopalni, są środkami służącymi bezpośrednio wydobywaniu kopaliny ze złoża. Należy bowiem zauważyć, że amortyzacja jedynie tych środków trwałych może być podstawą do określenia wysokości odpisu na FLZG za dany rok. Dopiero tak ustalona kwota – po odprowadzeniu na rachunek funduszu – uznana być może na podstawie art. 26 c ust. 4 Pgg za koszt uzyskania przychodu.

¹⁰ Zarząd uzasadniał utrzymywanie jednego rachunku dla wszystkich funduszy funkcjonujących w Spółce, racjonalną w ocenie NIK, potrzebą minimalizacji kosztów obsługi funduszy i wzrostem możliwości efektywniejszego inwestowania środków FLZG, ale również nieprawdziwą tezę o wzroście ryzyka nieuzasadnionego i niezgodnego z przeznaczeniem wykorzystania środków funduszu. Odnosząc się do ostatniego z przytoczonych argumentów należy zauważyć, że z faktu że rachunek FLZG zostanie utworzony na potrzeby likwidacji konkretnego zakładu górniczego, nie wynika że dysponentem środków staje się ktoś inny niż Zarząd Spółki.

Stosowanego przez Spółkę sposobu ustalania odpisów na FLZG nie sposób wywieść również ze stwierdzenia, że na przedsiębiorcy górniczym ciąży obowiązek likwidacji całej kopalni, a nie tylko zakładu górniczego. Zauważyć bowiem należy, że przepisy Pgg odnoszą się wyłącznie do likwidacji zakładu górniczego i nie regulują zasad likwidacji infrastruktury kopalni, która nie wchodzi w jego skład. W tym zakresie przedsiębiorcy górniczego obowiązują takie same regulacje prawne, jak każdy inny podmiot gospodarczy.

Nie znajduje również uzasadnienia podnoszony w wyjaśnieniach Zarządu argument, że zmiana funduszu likwidacji kopalń, na fundusz likwidacji zakładu górniczego miała jedynie charakter literalny. Zauważyć należy bowiem, że brak jest jakichkolwiek powiązań prawnych pomiędzy przepisami obowiązującej do 26 grudnia 2003 r. ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o dostosowaniu górnictwa węgla..., a przepisami obowiązującej od 1 stycznia 2002 r. nowelizacji Prawa geologicznego i górniczego. Ponadto regulacje te dotyczą różnego zakresu podmiotowego¹¹ i przedmiotowego¹². Całkowicie inna jest też konstrukcja prawna obydwu funduszy. W pierwszym przypadku środki funduszu stanowią część nieopodatkowanego strumienia przychodów, który jako amortyzacja uznany jest za koszt uzyskania przychodu, natomiast w drugim przypadku wpłaty na rachunek funduszu uznawane są jako niezależny od amortyzacji dodatkowy koszt uzyskania przychodu.

3. W JSW SA wysokość stawek odpisu na FLK i FLZG ustalana była rokrocznie przez Zarząd Spółki w formie odrębnych uchwał, przy czym każdorazowo ustalana była w przedziale od 3 do 10%¹³. Jednocześnie Plan Kont obowiązujący w Spółce do końca 2005 r. wskazywał, że stawka ta odnosi się do „*odpisów amortyzacyjnych każdej z kopalń*” należących do Spółki¹⁴. Wprowadzie w nowym Planie Kont, obowiązującym od 1 stycznia 2006 r., określono, że przyjęte stawki do naliczania odpisu stosowane będą przy obliczaniu odpisu na FLZG w stosunku do amortyzacji środków trwałych zakładu górniczego, jednakże nadal do obliczeń przyjmowano środki trwałe kopalń.

Uchwały ustalające wysokość stawek odpisu nie były poprzedzane odrębnymi analizami przewidywanych kosztów likwidacji poszczególnych zakładów górniczych i określały taką samą wysokość stawki dla wszystkich kopalń Spółki, niezależnie od ich przewidywanej

¹¹ Przepisy uodgwk dotyczą tylko przedsiębiorców górniczych wydobywających węgiel kamienny, natomiast przepisy Pgg dotyczą wszystkich przedsiębiorców działających w oparciu o koncesję o wydaną na podstawie art. 15 ust. 1 pkt 2 i 3 Pgg.

¹² Przepisy uodgwk zobowiązują przedsiębiorców górniczych do gromadzenia środków na likwidację należących do nich kopalń, a przepisy Pgg nakazują gromadzenie środków na likwidację zakładów górniczych.

¹³ Na lata 2000-2004 oraz 2009 i 2010 stawkę ustalono na poziomie 3%, na lata 2004 i 2005 na poziomie 10%, a na lata 2006-2008 na poziomie 5%.

¹⁴ Zakładowy Plan Kont ze zmianami zatwierdzony uchwałą Zarządu Nr 242/II/97 dnia 29 grudnia 1997 r.

żywołności. Pierwsze analizy kosztów likwidacji należących do Spółki zakładów górniczych opracowano w 2005 r., lecz związane to było z wprowadzaniem przez JSW SA międzynarodowych standardów rachunkowości¹⁵ i koniecznością określenia wysokości niezbędnych rezerw. W KWK „Budryk” SA, za wyjątkiem 2000 r., kiedy to podjęto odrębną uchwałę, wysokość stawki odpisu określana była przez Zarząd Spółki jedynie w treści przyjmowanego rokrocznie Planu Techniczno-Ekonomicznego Spółki.

Odnosząc się do powyższego stanu faktycznego, Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę, że istnieje różnica pomiędzy prognozą kosztów likwidacji zakładu górniczego, które trzeba będzie ponieść w przyszłości w związku ze szczerpaniem zasobów, a kosztami likwidacji jakie określa się na potrzeby rezerwy na likwidację przewidzianą w MSR, których wysokość określa się na podstawie prognozy kosztów likwidacji zakładu górniczego wg stanu i na dzień bilansowy. Dlatego też różnica ta powinna być uwzględniana przy określaniu stawki odpisu na fundusz likwidacji danego zakładu górniczego.

4. Przeprowadzona przez kontrolujących analiza środków trwałych od których amortyzacji JSW SA i KWK „Budryk” SA ustalały wysokość odpisów na FLZG wykazała, że część z nich nigdy nie była częścią zakładu górniczego w rozumieniu art. 6 pkt 7 Pgg. Zaliczyć do nich należy takie środki trwałe jak: poczekalnia autobusowa, wiata przystankowa, wiata na motocykle, wiata postojowa, pawilon handlowy, samochód osobowy Skoda Oktawia, samochód osobowy Skoda Superb sedan, meble biurowe (biurka, regały, szafy, krzesła, komody, lampki), droga dojazdowa do oczyszczalni ścieków, drogi i place, stacja uzdatniania wody, kanały i sieć do oczyszczalni ścieków, pomnik – Porozumienie Jastrzębskie 1980, świetlica, piec elektryczny, kotły warzelne, telewizor Toshiba, rolety zewnętrzne, kasa fiskalna, ekspres do kawy. Łączna suma amortyzacji podatkowej naliczona jedynie od tego typu środków trwałych w latach 2003-2010 (do 31 sierpnia) w JSW SA i KWK „Budryk” SA wyniosła 76.446.350,30 zł, a obliczony na jej podstawie odpis na fundusz FLZG wyniósł łącznie 3.744.971,10 zł.
5. Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie zaliczenie w koszty uzyskania przychodów kwot, które wynikały z naliczonych za lata 2000-2002 odpisów na fundusz likwidacji kopalń i przelanych przez JSW SA oraz KWK „Budryk” SA na rachunek tego funduszu. W ocenie NIK, działanie to nie znajduje umocowania w treści art. 16 ust. 1 pkt 9 ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych¹⁶, który stanowi, że w koszty uzyskania przychodów można zaliczyć odpisy i wpłaty funduszy, jeżeli

¹⁵ Zwanych dalej „MSR”

¹⁶ Dz. U. z 2000 r., Nr 54, poz. 654 ze zm., zwanej dalej „uoCIT”

obowiązek lub możliwość ich zaliczania w ciężar kosztów określają odrębne ustawy. NIK nie podziela stanowiska zaprezentowanego przez Zarząd JSW SA oraz Dyrektora Ekonomiczno-Finansowego i Głównego Księgowego ds. KWK Budryk, że prawo takie wynika z rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 15 października 1999 r. w sprawie szczegółowych zasad tworzenia i funkcjonowania funduszu likwidacji kopalń¹⁷, które wydane zostało na podstawie delegacji ustawowej. Zdaniem NIK, gdyby ustawodawca chciał zezwolić przedsiębiorcy górnictwu na zaliczanie odprowadzonych kwot odpisu na FLK w koszty działalności to określiliby to w uodgwk, gdyż tylko regulacja ustawowa spełniałaby wymagania określone w art. 16 ust. 1 pkt 9 uoCIT. Bezzasadne jest zatem powoływanie się na treść § 1 ust. 1 rozp. MG z 1999 r., w którym stwierdzono, że *„Fundusz likwidacji kopalń /.../ jest tworzony przez przedsiębiorstwo górnicze w ciężar kosztów prowadzonej działalności /.../”*. Przepisu tego nie można bowiem interpretować w oderwaniu od art. 17 uodgwk, w którym stwierdzono, że przedsiębiorca przekazywać będzie na FLK *„od 3 % do 10 % środków pochodzących z amortyzacji”*, a amortyzacja, której część przeznaczono na FLK, jest już kosztem uzyskania przychodu.

Stanowiska Zarządu Spółki nie potwierdza także wyjaśnienie Naczelnika Drugiego Śląskiego Urzędu Skarbowego w Bielsku-Białej z dnia 7 czerwca 2004 r., gdyż odnosi się ono jedynie do kwestii w koszty którego roku podatkowego należy zaliczyć kwoty odprowadzone na rachunek FLZG. W związku z powyższym należy stwierdzić, że zaliczenie przez JSW SA w koszty uzyskania przychodów całości wpłaty dokonanej 30 stycznia 2004 r., na którą oprócz wartości odpisu na FLZG za rok 2003, złożyły się zaległe wpłaty odpisów na FLK za lata 2000-2002 w łącznej wysokości 15.458.374,55 zł, należy uznać za działanie nielegalne. Spowodowało ono zaniżenie podatku dochodowego o 2.937.091,16 zł.

Tak samo należy ocenić działania Zarządu KWK „Budryk” SA, który w koszty uzyskania przychodu rokrocznie zaliczał kwoty wynikające z wpłat na FLK dokonywane w latach 2000-2002. Tym samym za ww. lata spółka ta zawyżyła koszty uzyskania przychodu o łącznie 4.740.493,63 zł., co spowodowało zaniżenie przez KWK Budryk SA podatku dochodowego za ten okres o 1.359.420,11 zł.

6. Pozytywnie pod względem gospodarności należy ocenić działania Zarządu JSW SA oraz KWK „Budryk” SA mające na celu pomnożenie środków przeznaczonych na przyszłą likwidację zakładów górniczych. Ustalono bowiem, że dochody z tytułu lokowania

¹⁷ Dz. U. Nr 90, poz. 1010, zwanym dalej „rozp.MG z 1999 r.”

środków funduszy w okresie ich funkcjonowania na dzień 31 sierpnia 2010 r. wyniosły łącznie 34.828.223,16 zł. Podkreślić jednak należy, że nie wszystkie operacje przeprowadzone z wykorzystaniem środków funduszy były zgodne z obowiązującymi w latach 2000-2010 przepisami. Zauważyć bowiem należy, że zgodnie z obowiązującym od 1 stycznia 2002 r. art. 26 c ust. 3 Pgg przedsiębiorca obowiązany był do gromadzenia środków funduszu likwidacji zakładu górnictwa na „wyodrębnionym rachunku bankowym”. Zapis ten, oprócz wskazania, że środki te powinny być gromadzone odrębnie dla każdego z zakładów górniczych przedsiębiorcy, w istotny sposób ograniczył możliwości inwestowania środków funduszu, gdyż pod pojęciem rachunku bankowego dla osoby prawnej należy - zgodnie z art. 49 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe¹⁸ - rozumieć rachunek rozliczeniowy¹⁹ albo rachunek lokat terminowych. Stan ten dla przedsiębiorców wydobywających węgiel kamienny obowiązywał do dnia 1 stycznia 2008 r., kiedy to wszedł w życie art. 8 ust. 4 ustawy z dnia 7 września 2007 r. o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego w latach 2008-2015²⁰, zgodnie z którym dopuszczalne jest gromadzenie środków FLZG w bonach skarbowych i obligacjach emitowanych lub gwarantowanych przez Skarb Państwa, a więc na rachunkach papierów wartościowych. Tym samym, dokonywane przez Zarząd JSW SA w latach 2004-2007 ze środków FLZG zakupy bonów skarbowych²¹ lub obligacji skarbowych²² naruszały obowiązujące wówczas przepisy. Podobnie ocenić należy inwestowanie w ww. okresie przez Zarząd KWK „Budryk” SA środków FLZG w zakup obligacji skarbowych, w wyniku czego środki funduszu zostały powiększone o 1.363.327,76 zł.

Niezależnie od tego, w ww. okresie JSW SA i KWK „Budryk” SA lokowały środki FLZG na lokatach terminowych zakładanych w bankach obsługujących rachunek funduszu, osiągając z tego tytułu przychody, które wyniosły odpowiednio 1.177.934,75 zł i 1.906.101,37 zł.

W latach 2008-2010 środki FLZG Spółka lokowała na lokatach terminowych zakładanych w banku obsługującym rachunek funduszu. Z tego tytułu – do dnia 31 sierpnia 2010 r. - uzyskano łączne przychody w wysokości 23.489.067,79 zł, które w całości zwiększyły środki funduszu.

¹⁸ Dz.U. z 2002 r. Nr 72, poz. 665 ze zm., zwana dalej „Pb”

¹⁹ Bieżący lub pomocniczy.

²⁰ Dz. U. Nr 192, poz. 1379, zwana dalej „uofgwk”

²¹ 3 razy w 2004 r. i 6 razy w 2005 r., z czego osiągnięto łączny dochód w wysokości 989.106,06 zł.

²² 7 razy w 2004 r., 49 razy w 2005 r. i 39 razy w 2006 r., z czego osiągnięto dochód w łącznej wysokości 5.902.685,43 zł;

Oznaczenie, że na danym rachunku gromadzone są jedynie środki FLZG ma istotne znaczenie przy stosowaniu dyspozycji zawartej art. 26c ust. 7 Pgg, zgodnie z którą środki funduszu nie podlegają egzekucji. Należy zauważyć bowiem, że w przypadku postępowaniu egzekucyjnego komornik nie może dokonać zwolnienia zabezpieczonych na rachunkach dłużnika środków finansowych jedynie na podstawie oświadczenia dłużnika. Dlatego też środki FLZG, powinny być wyraźnie oznaczone poprzez nazwę rachunku, lub treść zawartej z bankiem umowy. W wyniku kontroli stwierdzono jednak, że otwierane przez JSW SA na potrzeby lokat rachunki nie były oznaczone w sposób wskazujący, że są to środki FLZG. Zapisów takich nie zawierały również zawierane z bankiem umowy.

7. NIK pozytywnie, w świetle kryteriów legalności, celowości i gospodarności, ocenia wydatkowanie przez JSW SA w latach 2009-2010 środków zgromadzonych na rachunku FLZG. Środki te przeznaczono na likwidację będącego częścią KWK Jas-Mos szybu Sz/W-P5 Jas, a wysokość wydatkowanych kwot mieściła się w wartości środków zgromadzonych na podstawie odpisów od środków trwałych tej kopalni²³. Likwidację prowadzono na podstawie zatwierdzonego decyzją Dyrektora Okręgowego Urzędu Górniczego w Rybniku „Planu ruchu - część szczegółowa”, w którym wymieniono obiekty przeznaczone do likwidacji, co spełniało wymagania ustawy z dnia 7 września 2007 r. o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego w latach 2008-2015²⁴. Szczegółowy zakres likwidacji określony został w „Planie likwidacji szybu Sz/W-P 5 Jas”, zaakceptowanym uchwałą Zarządu JSW SA nr 387/Vi/2009, w której stwierdzono m.in., że koszty bezpośrednie fizycznej likwidacji szybu mają być sfinansowane ze środków FLZG. Likwidacja tego szybu prowadzona była przy znacznym udziale sił własnych kopalni, używając jako materiału zasypowego kamienia, będącego produktem ubocznym eksploatacji węgla i iłu, pozyskanego z prac pogłębiania rzeki Szotówki, w ramach usuwania szkód górniczych. Wydatkowane z funduszu FLZG środki na likwidację wyrobisk przyszybowych w rejonie na poz. -240 i -120, rury szybowej oraz powierzchniowych obiektów towarzyszących (dyfuzor szybu, budynek stacji wentylatorów, budynek nadszybia, wieża szybowa i budynek rozdzielni) na dzień 31 października 2010 r. wyniosły 1.637.922,45 zł.

Po uwzględnieniu przychodów ze sprzedanego złomu pochodzącego ze zlikwidowanych obiektów w wysokości 76.695,24 zł, koszty likwidacji nie obejmujące m.in.

²³ Stan środków dla tego zakładu górniczego na 10 maja 2010 r. wynosił 35.311.329,15 zł.

²⁴ Dz. U. z 2007 r., Nr 192, poz. 1379

zagospodarowania terenu i zabudowy betonowej płyty zamykającej wylot rury szybowej wyniosły 1.561.227,21 zł. Wydatkowane z funduszu FLZG kwoty, nie były zaliczane w koszty uzyskania przychodów i nie miały wpływu na wynik finansowy Spółki.

8. NIK zwraca jednak uwagę, że w polityce rachunkowości JSW SA brak jest jednoznacznych zapisów o konieczności wyłączenia z kosztów uzyskania przychodów wydatków, które zostały w danym roku obrotowym sfinansowane ze środków FLZG. Obydwa fundusze (FLK i FLZG) obsługiwane są na wspólnym koncie księgowym (851) i wspólnym rachunku bankowym, a wydatkowanie środków obydwu funduszy rodzi różne skutki. Zważyć bowiem należy, że wydatki ze środków FLZG poniesione na cele likwidacji nie mogą zostać ponownie zaliczone w koszty uzyskania przychodów.
9. W okresie objętym kontrolą, JSW SA i KWK „Budryk” SA informacje dotyczące naliczonych odpisów na FLK i FLZG oraz wielkości zgromadzonych i wydatkowanych środków funduszy wysyłały do Okręgowego Urzędu Górniczego, Państwowej Agencji Restrukturyzacji Górnictwa Węgla Kamiennego²⁵ SA oraz do Agencji Rozwoju Przemysłu²⁶. Przesyłane do powyższych instytucji informacje zawierały dane zgodne z ewidencją księgową tych spółek. Wprawdzie w jednym przypadku²⁷ podana w sprawozdaniu kwota wykorzystania środków FLZG była o 308 785,00 zł większa niż w rzeczywistości, jednakże wynikało to z faktu, że do zapłaty faktur wystawionych w 2009 r. doszło dopiero w 2010 r. W związku z tymi informacjami, organy nadzoru nie wydawały żadnych zaleceń dotyczących gromadzenia i wydatkowania środków funduszy. Zaleceń takich nie wydawano także w stosunku do KWK „Budryk” S.A. w okresie przed jej włączeniem w strukturę organizacyjną Jastrzębskiej Spółki Węglowej S.A.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

1. ***Określenie w sposób jednoznaczny, które środki trwałe wchodziły w poszczególne lata 2004-2010 w skład zakładów górniczych należących aktualnie do Spółki, w myśl definicji zawartej w art. 6 pkt 7 Pgg.***
2. ***Ustalenie jaka w poszczególnych latach była wartość amortyzacji od środków trwałych poszczególnych zakładów górniczych Spółki i ustalenie dla poszczególnych lat wysokości odpisu na FLZG przy zastosowaniu stawek przyjętych obowiązującymi***

²⁵ Za lata 2000-2002.

²⁶ Zwana dalej „ARP”

²⁷ Sprawozdanie z wykorzystania środków FLZG w 2009 r.

wówczas uchwałami Zarządu oraz dokonanie korekt deklaracji podatku dochodowego od osób prawnych za lata 2004-2009 w zakresie kosztów uzyskania przychodu.

- 3. Wprowadzenie do polityki rachunkowości zapisów regulujących księgowanie wydatków z funduszu FLZG w sposób uniemożliwiający zaliczanie pokrytych z funduszu kosztów do kosztów uzyskania przychodów.*
- 4. Uzupelnienia dokumentów bankowych dotyczących środków FLZG o zapisy jednoznacznie wskazujące, że są to środki funduszu.*

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Zarząd Spółki, w terminie 15 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków bądź o działaniach podjętych w celu ich realizacji lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, Zarządowi Spółki przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie do Dyrektora Delegatury NIK w Katowicach umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.